

KONGRES 2022

6. ORDINÆRE KONGRES
OG DELEGERETMØDE

---

24. - 29. SEPTEMBER 2022

Udvikling i økonomisk ulighed

UDARBEJDET AF 3F
I SAMARBEJDE MED
ARBEJDERBEVÆGELSENS
ERHVERVSRÅD

Gør dig stærkere

Udvikling i økonomisk ulighed

Det seneste årti er indkomstuligheden øget markant, mens indkomstfremgangen fra 2019 til 2020 har været mere bredt funderet, bl.a. pga. udbetalte feriepenge og skattefri hjælp til de fattigste familier. Indkomstforskelle mellem kommuner er ligeledes øget, hvilket forstærkes af flyttemønstre. Formueuligheden er endnu større end indkomstuligheden. Formuer er skævt fordelt over livet, men formueuligheden er også udtalt inden for hver enkelt årgang. I de unge år skyldes formueuligheden bl.a. forældrekøb og arveforskud. I de senere år vokser færre børn op i fattigdom, men med 56.500 fattige børn i 2020 er niveauet stadigvæk meget højt.

ANALYSENS HOVEDKONKLUSIONER

- Fra 2019 til 2020 er indkomster i gennemsnit vokset med 3,8 pct. og udviklingen er bredt funderet. Indkomstuligheden er dog vokset markant det seneste årti.
- Flyttemønstre forstærker den geografiske ulighed, så indkomstforskellene mellem kommuner over det seneste årti er blevet større.
- Formueuligheden er endnu større end indkomstuligheden. De mest formuende 10 pct. ejer 60 pct. af nettoformuen, ekskl. arbejdsmarkedspensioner, og 46 pct. af nettoformuen inkl. arbejdsmarkedspensioner, mens de 10 pct. med størst indkomst tjener 33 pct. af den samlede indkomst.
- Formueulighed opstår ikke kun på tværs af generationer, men er også markant inden for hver årgang. De mest formuende 10 pct. inden for hver årgang har mindst 33 pct. af årgangens samlede formue. Store forskelle tidligt i livet skyldes bl.a. forældrekøb og arveforskud blandt de mest formuende familier.
- I de senere år er antallet af fattige børn aftaget, men er fortsat på et højt niveau. I 2020 levede 56.500 børn under fattigdomsgrænsen.

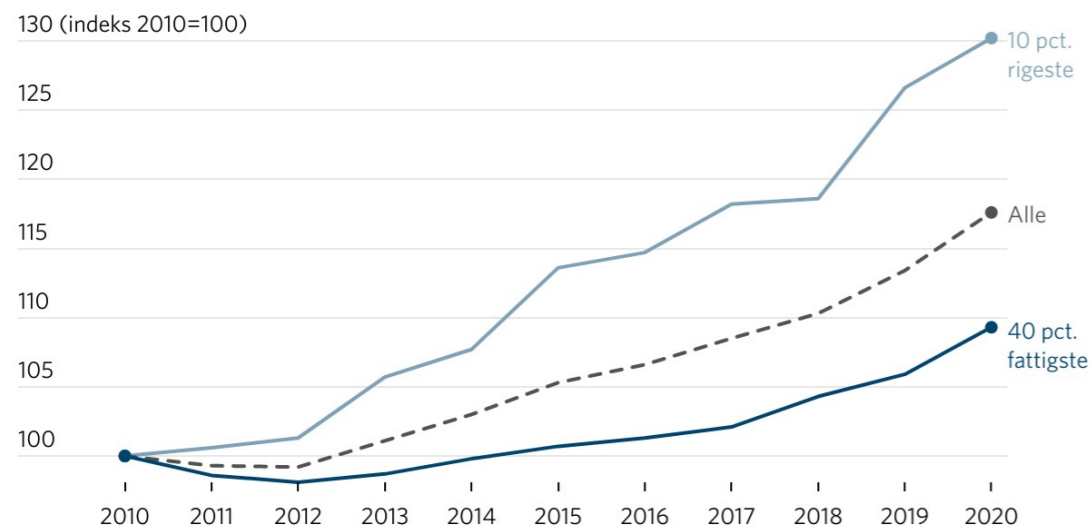
De laveste indkomster halter fortsat efter resten

AE har i Fordeling og Levevilkår 2022 undersøgt udviklingen i disponible indkomster frem til 2020.¹ Fra 2019 til 2020 var indkomststigningen bredt funderet med en stigning på 3-5 pct. på tværs af indkomstdeciler, og en gennemsnitlig indkomstfremgang på 3,8 pct. – begge korrigeret for prisstigninger. En række særlige forhold har påvirket indkomstudviklingen i 2020, herunder de særlige engangsudbetalinger af tre ugers indefrosne feriepenge og skattefrit engangstilskud på 1.000 kr. til overførselsmodtagere, der er med til at trække indkomsten op.

Den generelle indkomstudvikling siden 2010 har primært tilgodeset de rigeste. De rigeste 10 pct. har set deres købekraft vokse med hele 30 pct. i perioden, når der korrigeres for prisstigninger, hvilket er mere end tre gange så meget som de fattigste 40 pct. og knap dobbelt så meget som den gennemsnitlige indkomstvækst. Det står i kontrast til FN's verdensmål om, at de fattigste 40 pct. af befolkningen skal have en indkomstfremgang, der er større end gennemsnittet.²

Indkomstudviklingen for de fattigste 40 pct. halter fortsat efter resten af befolkningen

FIGUREN VISER DEN REALE UDVIKLING I DEN Gennemsnitlige disponible indkomst fordelt på indkomstgrupper

Grafik: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

En væsentlig del af udviklingen i toppen er trukket af den rigeste procent, hvis indkomst voksede med

over 50 pct. fra godt 1,3 mio. kr. i 2010 til over 2,0 mio. kr. i 2020 (målt i 2022-priser).

Den rigeste procent tjener over to mio. kr. efter skat

TABELLEN VISER DEN Gennemsnitlige disponible indkomst fordelt på indkomstgrupper, herunder indkomstdeciler

	Kr. (2022-priser)			Pct.	
	2010	2019	2020	2010-2020	2019-2020
10 pct. fattigste	98.390	98.620	102.683	4,4%	4,1%
2. decil	151.063	158.881	163.629	8,3%	3,0%
3. decil	175.499	188.424	193.820	10,4%	2,9%
4. decil	198.952	214.702	221.865	11,5%	3,3%
5. decil	223.094	242.978	252.239	13,1%	3,8%
6. decil	247.951	272.674	284.123	14,6%	4,2%
7. decil	275.827	306.078	319.671	15,9%	4,4%
8. decil	310.238	347.771	363.676	17,2%	4,6%
9. decil	360.555	409.558	428.739	18,9%	4,7%
10 pct. rigeste	567.311	718.020	738.847	30,2%	2,9%
Den rigeste pct.	1.313.895	2.033.211	2.016.648	53,5%	-0,8%
Alle	260.888	295.770	306.929	17,6%	3,8%

Anm.: Den rigeste procent indgår også i de 10 pct. rigeste.

Tabel: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

¹ 2020 er det seneste registerdækkede år. Se link: <https://www.ae.dk/tema/2022-06-de-laveste-indkomster-halter-fortsat-efter-resten>
² <https://www.undp.org/sustainable-development-goals#reduced-inequalities>

AE har tidligere vist, at den førte skattepolitik fra 2002 til 2019 har givet store indkomstskattelettelser til de rigeste.³ Op gennem 2000'erne og 2010'erne har de fattigste 10 procent fået skattelettelser på ca. 1.300 kr., hvilket svarer til 1,3 procent af deres disponible indkomst. I den anden ende af indkomstfordelingen har de rigeste 10 procent af befolkningen fået markante skattelettelser på i gennemsnit 55.400 kr., hvilket svarer til 7,7 procent af deres disponible indkomst. Den rigeste procent har fået ca. 118.000 kr. i skattelettelser fra 2002 til 2019, hvilket svarer til ca. 5,8 procent af den disponible indkomst blandt den rigeste procent. Den førte politik op gennem 2000'erne og 2010'erne har altså været med til at øge indkomstuligheden i Danmark.

TABELLEN VISER SKATTELEMPELSER FRA 2002 TIL 2019 FORDELT PÅ INDKOMSTDECILER

	I 2019 (2022-priser)	Andel af disponibel indkomst 2019 (i 2022-priser)
	1.000 kr.	Pct.
10 pct. fattigste	1,3	1,3
2. decil	3,5	2,2
3. decil	4,6	2,4
4. decil	7,2	3,4
5. decil	10,6	4,3
6. decil	14,2	5,2
7. decil	18,2	5,9
8. decil	23,4	6,7
9. decil	31,2	7,6
10 pct. rigeste	55,4	7,7
Den rigeste procent	118,1	5,8

Anm: Alle tal er omregnet fra 2019 til 2022-priser. Niveaulet er derfor ikke helt sammenfaldende med analysen. Kilde: AE "Årtiers skattelettelser har givet mest til de rigeste" fra januar 2020.

Flyttemønstre forstærker de geografiske indkomstforskelle

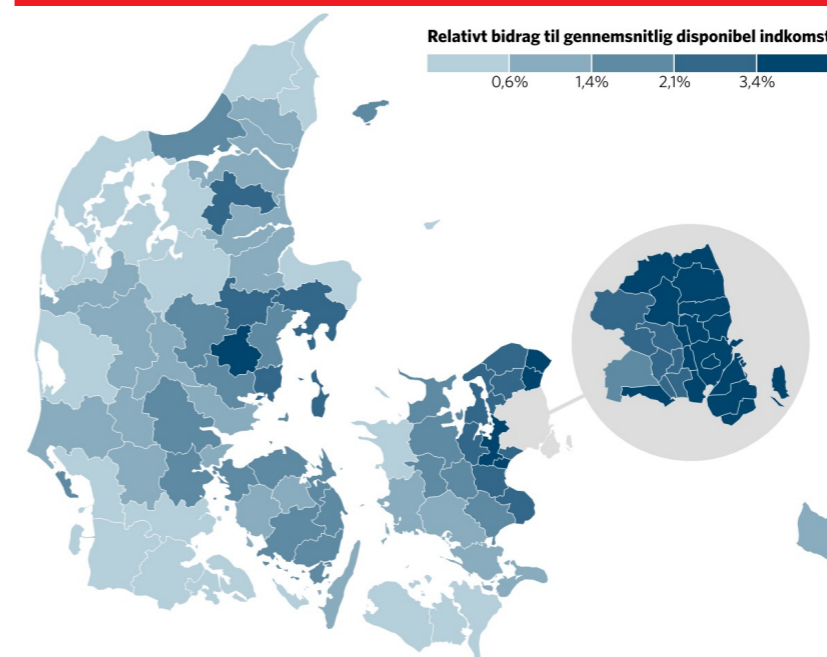
Samlet set er indkomstuligheden steget i løbet af det seneste årti. Et forhold, der cementerer sig i Danmarks kortet, der er blevet mere skævt.

Det er i høj grad kommuner nord for København, hvor den disponible indkomst er størst, mens den er lavest bl.a. på Syd- og Vestsjælland, Fyn og i Sydjylland.

Ud over stigende indkomster blandt de rigeste, skyldes den geografiske skævvridning befolkningens flyttemønstre. De københavnske og nordsjællandske kommuner har fået trukket den gennemsnitlige disponible indkomst op af tilflytterne, mens tilflyttere til de vestlige og sydlige dele af Jylland og Lolland-Falster har bidraget negativt.

Flyttemønstre trækker indkomstudviklingen skæv på tværs af landet

FIGUREN VISER HVOR STORT ET RELATIVT BIDRAG TIL DEN GENNEMSNITLIGE DISPONIBLE INDKOMST I KOMMUNEN, SOM TILFLYTTERE I PERIODEN FRA 2010 TIL 2020 HAR BIDRAGET MED, KORRIGERET FOR INFLATION

Anm.: Opgjort for udeboende voksne ekskl. familier med voksne studerende. Bidraget fra tilflyttere er opgjort som den relative forskel på tilflytternes indkomst i 2020 til indkomsten i 2010 for de beboere, der boede i kommunen i 2010 og også gør det i 2020. Bidraget er herefter skaleret i forhold til tilflytternes andel af det samlede antal beboere. Kun tilflyttere fra andre kommuner i landet er medregnet.

Kort: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Samtidig ses det, at toppen af indkomstfordelingen er blevet mere utilgængelig. Flertallet af de rigeste for ti år siden er også blandt de rigeste i dag. På trods af at der

sker udskiftning i gruppen over tid, er det størstedelen, der går igen år efter år. Der er med andre ord lavere mobilitet i toppen end andre steder i indkomstfordelingen.

³ https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_aartiers-skattelettelser-har-givet-mest-til-de-rigeste.pdf - her opregnet til 2022-niveau

Ulighed i formuer er endnu mere udtalt end ulighed i indkomster

AE har også belyst udviklingen i formueulighed.⁴ De 10 pct. mest formuende råder over ca. 60 pct. af den samlede nettoformue (al formue minus gæld), før pension medregnes, mens tallet falder til 46 pct. inkl. arbejdsmarkedspensioner. Det betyder at arbejdsmarkedspensioner mindsker formueuligheden. Det er en væsentlig større ulighed, end når det gælder indkomster, hvor 33 pct. går til den rigeste tiendedel.

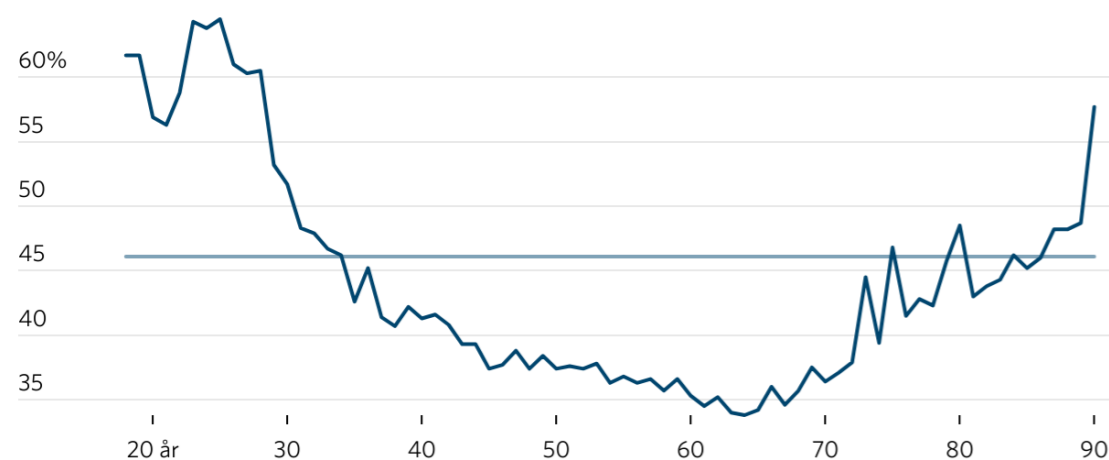
Den store formueulighed bunder ikke kun i aldersforskelle. Typisk er formuen lav i starten af voksen-

livet og stiger i løbet af arbejdslivet gennem pensionsbidrag, afdrag på boliglån og anden opsparing. Når man trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet, svinder formuen typisk, bl.a. fordi man begynder at udbetale fra sin arbejdsmarkedspension. Men formueulighed er ikke kun en konsekvens af forskellige livsfaser.

Tendensen gør sig gældende på tværs af alle alderstrin - den mest velhavende tiendedel inden for hver årgang ejer mindst en tredjedel af årgangens samlede formue.

Den mest velhavende tiendedel ejer mindst en tredjedel af formuen på tværs af alle alderstrin

FIGUREN VISER, HVOR STOR EN ANDEL AF NETTOFORMUEN INKL. PENSION, SOM DEN MEST VELHAVENDE TIENDEDEL INDEN FOR HVERT ALDERSTRIN RÅDER OVER, SAMT FORMUEANDELEN FOR TOP 10 PCT. PÅ TVÆRS AF ALLE

Anm.: Opgjort på baggrund af 2020-data. Den vandrette kurve angiver formueandelen for top 10 pct. på tværs af alle voksne.
Grafik: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

En stor del af formueforskelle i starten af voksenlivet er drevet af social arv. Det har Boserup og andre (2017) tidligere vist på danske formuedata.⁵ Social arv i formuer er dels drevet af direkte arv ved død og indirekte arv i form af formueoverførsel tidligere i livet. AE har tidligere vist, at efterladt arv er meget skævt fordelt, og det er de mest formuende, der modtager den største arv.⁶ At det netop er de mest formuende, der er modtagere af den største arv, kan bl.a. tilskrives, at en del af arven bliver overført på forskud.

Den sociale arv i formuer udspiller sig også på mere indirekte vis gennem bl.a. forældre køb af bolig. Det er to ud af fem børn fra den rigeste pct. af familierne, der bor i forældre køb, mens de er unge. Sandsynligheden for at bo i forældre køb, mens man er ung, er fem gange større end gennemsnittet, hvis man er fra den rigeste pct.

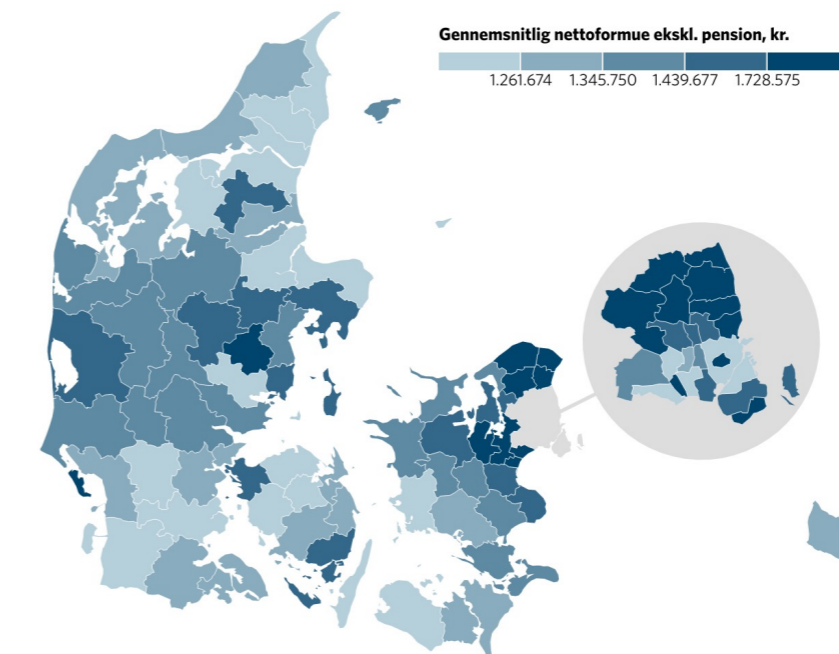
AE har tidligere vist, at forældre køb ofte sælges i en

familiehandel til bl.a. barnet, hvilket kan ske til langt under markedsværdien pga. gunstige skatteregler.⁷ Dermed får barnet en stor formueoverførsel, som let kan realiseres skattefrit ved efterfølgende at sælge den tidligere forældre købslejlighed på det frie marked. Cevea (2021) har undersøgt fænomenet med familiehandler, der handles til kunstigt lave priser og efterfølgende sælges til markedspris og skønner, at der alene i 2019 blev overført midler for 2,2 mia. kr. ved denne metode.

Der er store geografiske forskelle på de gennemsnitlige formuer. De største gennemsnitlige formuer findes nord for og omkring København. I toppen ligger Rudersdal Kommune med en gennemsnitlig nettoformue inkl. pension på 4,9 mio. kr. pr. voksen. Det er langt højere end gennemsnittet på tværs af landet på 1,5 mio. kr. pr. voksen. De næstmest formuende findes i Gentofte efterfulgt af Hørsholm, Lyngby-Taarbæk og Dragør.

Nordsjælland sidder tungt på formuerne

FIGUREN VISER DEN GENNEMSNITLIGE NETTOFORMUE INKL. PENSIONSFORMUE I HVER AF LANDETS KOMMUNER

Anm.: Opgjort pr. 31. december 2020. Beløb er fremskrevet til 2022-prisniveau på baggrund af forbrugerprisindekset.
Kort: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

⁴ <https://www.ae.dk/tema/2022-06-store-formueforskelle-mindskes-af-arbejdsmarkedspensioner>

⁵ https://eml.berkeley.edu/~webfac/auerbach/WealthAcrossGen_v20-1.pdf

⁶ <https://www.ae.dk/analyse/2018-06-naesten-1/2-mio-kr-i-gevinst-til-de-rigeste-af-lavere-arveafgift>

⁷ <https://www.ae.dk/analyse/2020-12-foraeldrekoeb-vinder-frem-paa-det-koebenhavnske-boligmarked>

Faldende antal fattige børn – men niveauet er fortsat højt

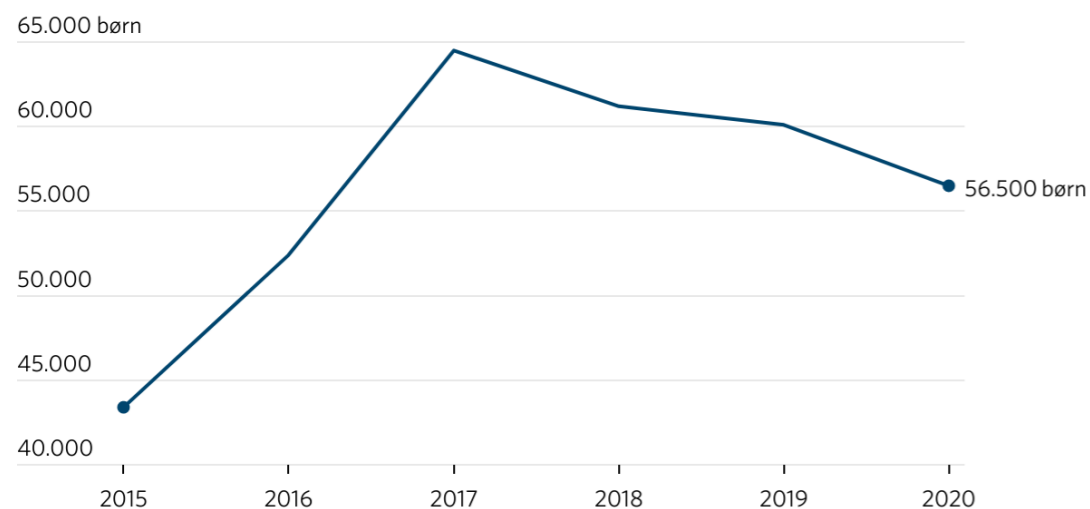
AE har i mange år belyst udviklingen i familier under fattigdomsgrænsen med særligt fokus på børn, der vokser op i fattigdom.⁸ I 2020 var der 56.500 fattige børn. Året bød på et fald i antallet af fattige personer og børn i familier under fattigdomsgrænsen, men antallet af fattige børn er fortsat på et højt niveau.

Man skal dog være opmærksom på særlige forhold under corona-krisen, der har haft betydning for indkomsterne. Bl.a. udbetaling af indefrosne

feriepenge og skattefri engangstilskud på 1.000 kr. til overførselsmodtagere. De særlige engangsudbetalinger har på den ene side øget indkomsten for de fattigste familier, men på den anden side også hævet medianindkomsten, som fattigdomsgrænsen bestemmes ud fra. Det betyder samlet set, at antallet af fattige børn er steget med ca. 4.400 børn som konsekvens af engangsudbetalinger. Det betyder, at den højere medianindkomst dominerer effekten. Trods dette er antallet af børn i fattige familier faldet.

Færre børn under fattigdomsgrænsen i 2020

FIGUREN VISER UDVIKLINGEN I ANTALLET AF RELATIVT FATTIGE BØRN UNDER 18 ÅR PÅ BAGGRUND AF DANMARKS STATISTIKS INDIKATOR FOR RELATIV FATTIGDOM

Anm.: Opgørelsen af relativ fattigdom er i 2020 påvirket af særlige COVID-19-relaterede engangsudbetalinger.
Grafik: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

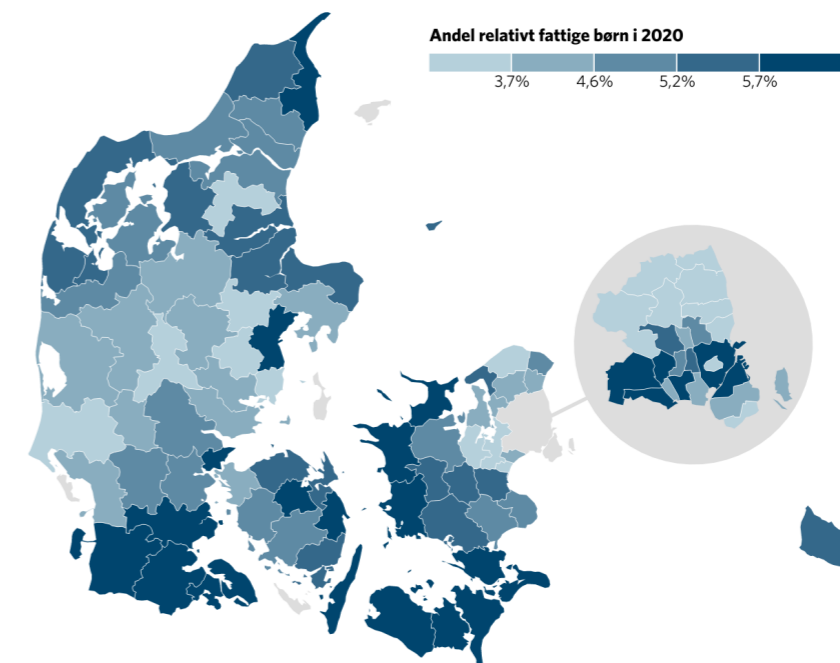
⁸ <https://www.ae.dk/tema/2022-06-faerre-boern-vokser-op-i-fattigdom-i-de-senere-aar>

Det skæve danmarkskort går igen, når det kommer til børnefattigdom. I Lolland Kommune er det op mod hvert tiende barn, hvis familie lever under fattigdomsgrænsen, mens det i Allerød Kommune er én ud af ca. 50 børn, der er fattig. Børnefattigdom er mest udbredt

i Syd- og Vestsjælland, den københavnske vestegn, Syddjylland og de større byer som København, Århus og Odense. Omvendt er der i Nordsjælland, flere omegnskommuner til København og i en række kommuner i Øst- og Midtjylland relativt få fattige børn.

Store kommunale forskelle i omfanget af børnefattigdom

FIGUREN VISER, HVOR STOR EN ANDEL AF BØRN UNDER 18 ÅR, HVIS FAMILIE ER UNDER FATTIGDOMSGRÆNSEN

Anm.: Kommunerne Ærø, Samsø, Fanø og Læsø er udeladt af diskretionshensyn. Bopælskommune opgjort pr. 1. januar 2021.
Kort: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Det er ikke alle børn i familier under fattigdomsgrænsen, hvis familie modtager kontanthjælp eller andre forsørgelsesydelse. 16.800 af de relativt fattige børn i 2020 bor i en familie, der ikke har modtaget nogen forsørgelsesydelse i løbet af året – det svarer til ca. 30 pct. af alle børn i familier under fattigdomsgrænsen.

Størstedelen af de fattige børnefamilier, der ikke modtager kontanthjælp eller andre forsørgelsesydelse, har en svag arbejdsmarkedstilknytning som fx løse ansættelser i løbet af året eller selvstændig virksomhed med ringe resultater. Ydelserne betyder meget ift. børnefattigdom – men problemet kan ikke alene løses i ydelsessystemet.

LITTERATUR:

Boserup, Simon, Wojciech Kopczuk og Claus Thustrup Kreiner (2017): Intergenerational Wealth Formation over the Life Cycle: Evidence from Danish Wealth Records 1984-2013, Working Paper

Cevea (2021): Storbyens skattehul – familiehandlede lejligheder er skattefri arv

AE (2022): Fordeling og Levevilkår – Afstandene mellem danskerne vokser

Udarbejdet af 3F i samarbejde med
chefanalytiker Troels Lund Jensen og
stud.polit. Anton Lykketoft fra
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.
September 2022

Gør dig stærkere

KONGRES 2022

---

www.3fkongres.dk